

త్పించాడు.

అతడు శాంతంగా బ్రతిమాలుతున్నకొద్దీ అగ్గిమీద గుగ్గిలమే అయ్యాడు ధూమధామ.

“ఎక్కడా పిల్ల దొరకనట్లు కాలు జారిన అమ్మాయిని కట్టుకున్నావ్. ఎవడికో పుట్టిన బిడ్డను నీ బిడ్డగా చెప్పుకుంటున్నావ్! మగతనం లేదేమో నీకు; మగతనం లేనివాళ్లు మాట్లాడకూడదు. అదీ మర్యాద!” అన్నాడు ధూమధామ ఆర్పాటంగా.

చుట్టూ చేరి ఆసక్తిగా వింటున్న పెద్దలు నవ్వుకున్నారు. పరిస్థితి చక్కదిద్దడానికి బదులు-తనకు అవమానం జరుగుతోంటే నవ్వుకుంటున్న పెద్దల్ని తీవ్రంగా చూశాడు రాఘవ. అందరి నోళ్ళూ మళ్లీ మాతలు పడ్డాయి.

“అయితే మీ వంశంలో ఎవరూ.... ఎవ్వరూ.... యెప్పుడూ ఏ తప్పు చేయ లేదంటారు!” కవ్వింపుగా అడిగాడు రాఘవ.

“మాది తల వంచని వంశమయ్యా.... ఏం అనుకుంటున్నావో!”

“తల వంగదా? పాపం అదేం రోగం?!”

ఈసారి చని తీవ్రత-అందులోనూ మగ టిమ లేని ఒక అర్భకుని నుండి-ఎదురయే సరికి ధూమ ధామయ్య ఒళ్లు మండింది.

రోగం!.... రోగం!.... యెంత మాట బదిలాడు!

“అబ్బాయ్ హద్దులు మీరుతున్నావ్!” హుంకరించాడు ధూమధామ.

“హద్దు మీరింది మీరు! మానవత్వాన్ని మరిచి యేవరో చేసిన తప్పుకు మా మామ

గర్వి ఆర్పాటంగా అవమానిస్తున్నది మీరు! క్లకు పొగరు కమ్మి కల్లు తాగిన రాక్షసు లా, నిప్పుతోక్కిన కోతిలా చిందులు సున్నది మీరు; నాకు మగతనం లేదని గింది మీరు; అన్నవాడు పడడానికి వ్వంగా వుండాలి....”

శరీరంలో ఏ అవయవానికి లేని ప్రాముఖ్యత నోటికి వుందని గుర్తించి, నోటి క్రికిని అమితంగా పోషించుకుంటూ వచ్చి, అనేక ఘన కార్యాలు నోటి మాటతో సాధించిన ధూమధామయ్య-తనకంటే శక్తి వంతమైన నోరు ఎదురువాడి ప్రారంభించేసరికి- స్వీకృతపోయి నోరు మూసేసాడు ఒక క్షణం. అతడేకాదు చుట్టూ కూడా వున్నవాళ్లు. ఉప్పున వచ్చి పిల్లకాలువలను తప్పిపేసినట్లు రాఘవ నోటికి క్రికి అందరి నోళ్ళూ మూసేసి పిరి. కాని అందరూ లోలోనే యీ పెళ్ళి మోకాలు కాబోతున్నదని భయపడుతూనే వున్నారు.... పరిస్థితిని గమనించి, ఆవేశాన్ని తగ్గించుకొని “మనం మనుషులం. పొరపాట్లు చేసే వుంటాం. ఎదుటివాడి తప్పును క్షమించే మానవత్వం మనకుండాలి ఎదుటివాడి గాని రేపి, బాధతోవాడు ఏడుస్తోంటే విసిరించడం మానవత్వం కాదు.... నిజానికి మీ పొడుకులు శ్రీరామ చంద్రులూ? ఎప్పుడూ తప్పు పనులు చేయలేదా?” సొమ్మంగా అడిగాడు రాఘవ, ఈసారి.

న నోరు మూతపడిపోవడం మొరమైన అవమానంగా తోచి, రాఘవ స్వరం తగ్గగానే రెచ్చి గోయాడు ధూమధామ.

“నాది కాదయ్యా పొగరు! కామంతో కళ్ళు మూసుకుపోయి రొచ్చుగుంటిలో పడి దొర్లిందే నీ పెళ్ళాం.... దానిని బొగరు. కామం కూడా వంశపారపర్యంగా వస్తుంది. మాకు అంటగట్టటోయే పెళ్ళికూతురు ముండ కూడా కామిని పిశాచం ఏమో ఎవరు చూడ వచ్చారు; మాకీ పెళ్ళిపద్దు” గర్జించాడు.

జానకి రామయ్య గుండెలో బొంబుపేలింది. అతని బంధువులంతా ఒక్కసారిగా మేల్కొన్నట్లు చెతనయ్యంపొంది- పెళ్ళి చెడగొడుతున్నందుకు రాఘవని తిట్టడం ప్రారంభించారు.

“బాబూ! నీవు చాలా గొప్పవాడివి. శీలం కోల్పోయిన అమ్మాయిని పెళ్ళిచేసుకున్నావు. కానీ యిప్పుడు పెళ్ళి చెడిపోతే మా అమ్మాయిని యెవరూ చేసుకోరు.... చేతులెత్తి మొక్కుతా. గొడవ మాని యిక దయచెయ్యండి బాబూ” అని పెళ్ళికూతురు తల్లి కూడా అనేసరికి ఖిన్నుడై పోయాడు రాఘవ. ఆమె స్వరంలో అభ్యర్థనకంటే వ్యంగ్యమే ధ్వనించింది.

మరొక విజయం సాధించినట్లు ఉప్పొంగి పోయాడు ధూమధామ. అతని చెయ్యి అప్రయత్నంగా మీసం దువ్వింది:

రాఘవ మంచివాడు. అయితే యీ మంచి తనాన్నే ఆసరాగా తీసుకుని తమ పనులు జరుపుకుంటూ మంచివాడికే ఎవరు పెట్టడానికీ ప్రయత్నిస్తుంది సమాజం. మరి చెడవాడిని తిడితే వాడు తిరిగి తిడతాడు లేదా కొడతాడు కదా! మంచివాడిని తిడితే-తన మంచితనం రాపాడుకోడానికి — అతడు అవమానాన్ని సహించి పూరుకుంటాడు. అంటుకే సమాజం దుర్మార్గుణ్ణి అందలం యెక్కించి, ఆ అందలాన్ని మంచివాడిచేత మోయిస్తుంది! ఈ ధర్మ సూక్ష్మాన్ని గుర్తించాడు గనుక రాఘవ తన మంచితనం — చేతగాని తనంగా పరిగణింపబడకుండా — అవనరం అయితే కాఠిన్యమూ వహిస్తాడు. అవమానించిన వాడికి బుద్ధి చెప్పకుండా వదలడు. ఏదో నిర్ణయానికి వచ్చినట్లు అతని మొగం క్రూరణిమదాల్పింది.

“సుమతీ!” ప్రళయకాల రుద్రునిలా గర్జించాడు.

ఆ గర్జనకు-ఏదో బలీయమైన ఆద్యశక్తి శక్తి బరబర యీడ్చుకువచ్చినట్లు ఇంట్లోంచి పడుతూ లేస్తూవచ్చి యిక శక్తి లేనట్లు పంపిరి రాటవద్ద కూలిపోయి, భర్తను చూస్తూ వద్దు వద్దంటే యిక రగడ చేయవద్దు — అని ప్రార్థిస్తున్నట్లు చేతులు పిచ్చిగా వూపుతూ

స్వపాతప్పి వడిపోయింది, సుమతి.

హఠాత్తుగా జరిగిన యీ సంఘటన అం రిసీ కలచివేచింది. శ్రీలందరూ ఆమె చుట్టూ చేరి ఉపచారాలు మొదలుపెట్టారు. ఆ క్రమంగా కోలుకుంటున్న కొద్ది అంద నోళ్ళకు మళ్ళా స్వతంత్రం వచ్చేసింది.

అందరూ రాఘవను శాంతించమని మంఠించేవారే, ధూమధామని బ్రతిమాలేవారే.

వాళ్ళని చూచి “వ్యక్తిత్వంలేని మంద తిండికి తయారే; కాళ్ళమీద పడడానికి తయారే; కాని ఆత్మగౌరవానికి భంగం కలగకుండా ఒక సమస్యనే సరిష్కరించలేని మూఢులు!” అనుకొని పళ్ల పటపట లాడించాడు రాఘవ,

సగర్వంగా మీనం మెలివేస్తున్న ధూమధామని చూచేసరికి అతని కోపం మిన్ను ముట్టింది. రుసరుసలాడుతూ యింట్లోకి వెళ్ళాడు.

“తోకముడిచి పారిపోతున్న కుక్క!” సంతోషపడిపోయాడు ధూమధామ.

కాని యింతలోనే రాఘవ తిరిగివచ్చాడు. “మీది తలవంచని వంశం కాదు; మీలో ప్రతి మగ, ఆడా, ఒక్కొక్క మాణిక్యం; మచ్చలేని మాణిక్యం కదూ; యెవరూ యెప్పుడూ తప్పుడు పనులు చేయలేదు కదూ?” నవలు చేస్తున్నట్టు ఆడిగాడు రాఘవ. ధూమధామికి పాదపూజ చేస్తున్న వాళ్ళందరూ లేచి రాఘవను ప్రతిఘటించబోయారు.

“ఆత్మాభిమానం లేని శుంతుల్లారా నోళ్ళు మూయండి” అని అతడు గర్జించేసరికి అందరూ తగ్గారు.

పరిస్థితి మళ్ళా యెదురుతిరిగేసరికి ధూమధామ అంత యెత్తున లేచాడు.

“ఒక్కసారి కాదు. లక్షసార్లు చెబుతా... మాది మచ్చలేని వంశం.... నీ వెవడివయ్యా యివన్నీ అడగడానికి; ఈ పెళ్ళి నీ కిష్టం లేనట్టుంది... ఎవర్రా అక్కడ? విడిదికి వెళ్ళి మన వాళ్ళందర్నీ పెట్టి బేడా నర్దుకొని సిద్ధంగా వుండమని చెప్పు.... పోదాం....” అంటూ వెనుదిరిగాడు, వెళ్ళబోతూ. అతని కాలర్ దొరక బుచ్చుకొని వెనక్కి లాగాడు రాఘవ “ఆగండి మచ్చలులేని పులిగారూ; మీ ఆర్యాటం నాకు తెలిసిందే.... మీ అబ్బాయి శ్రీరామచంద్రుడు కాడనీ నాకు తెలుసు. మీ వంశంలోనే లేని గుణం ఆతనికెలా వచ్చిందో గాని ఆతడూ కామంతో కళ్ళు మూసుకు

పోయి కాలు జారాడనీ నాకు తెలుసు. అయితే జరిగినదానికి అతడు పశ్చాత్తాపపడు తున్నాడని తెలుసుకొని-యీ పెళ్ళికి నేను అడ్డు చెప్పలేదు; ఈ విషయం యెవరికీ - మా మామగారికి కూడా - చెప్పలేదు. కాని మీ అబ్బాయి గౌరవానికి, మీ వంశ మర్యాదకూ గోరీ కట్టడలచుకొని కీ రింతగా తైతక్కలాడుతోంటే యెవరూ మిమ్మల్ని రక్షించగలరు? ఇప్పుడు చెప్పండి. కామం వంశపారంపర్యంగా వస్తుందని నెలవిచ్చారు. మీ వంశంలోనే లేని కామం ఆతనికెలా వచ్చింది?... మీ అబ్బాయికి ఆసలు తండ్రి మీరేనా... అని నేనూ అడగగలను!” అంటూ కాలర్ వదిలేశాడు రాఘవ.

అయిపోయిందనుకున్న సినిమా ఊహ తీతమైన మలుపుతిరిగి ప్రేక్షకులను నిలబెట్టేసి నట్లు—అందరూ అనుమానంగా, ఉత్కంఠగా ధూమధామని చూస్తూ ఉరకున్నారు;

ఈ మెరుపు దాడికి నిర్ణాంతపోయాడు ధూమధామ. అతని హృదయం కుతకుతలాడి పోతోంది. రక్తం మరిగిపోతున్నది. కళ్ల అగ్నిగోళాలయాయి.

“ఏమిటయ్యా నీ దబాయంపు? తాగి వచ్చానా? మతిపోయిందా? మచ్చలేని మా వాడి మీద నిందలు మోపడమే కాక, నన్ను కూడా అవమానిస్తున్నావ్. నీ ఆరోపణకు సాక్ష్యం ఏదీ?” గొంతు చించుకున్నాడు.

సాక్ష్యం అనగానే కాస్త మెత్తబడినట్టు కనిపించాడు రాఘవ;

అంతే. నోటికి పూర్తి స్వతంత్రం బుచ్చాడు ధూమధామ. ఇక జానకి రామయ్య హాసం వచ్చింది “రుజువు చేయలేని విషయాలు చెప్పి పెళ్ళి చెడగొట్టాలని చూస్తున్నావా? అయినదేదో అయింది. ఇక వెళ్లబూ” అనేసాడు చిరాకుగా.

హేళనగా నవ్వుకున్నాడు రాఘవ.

తరువాత — మాంత్రికుడు బోపిలోంచి వచ్చేటటువంటి తీపినట్లు, జేబులోంచి హఠాత్తుగా క కట్టతీసి ధూమధామ మొగంమీద విసిరి పోట్టాడు.

“మీకు కళ్లంటే ఆ పోబోలు చూడండి. మచ్చలేని మీ వంశోద్ధారకుడూ, సుమతీ కలిసి యిండుకున్న ఫోటోలూ; వ్రాసుకున్న పాపం లేఖలూ.... చదవండి.... మీవాడు ఎంత ముందుచకుడో తెలుస్తుంది.... వీటి ఆవసరం వచ్చితే నా వస్తుందనే—నా భార్య కాల్చి

వేస్తోంటే — లాక్కొచ్చింది వుంక... ఇంకా మీకు నమ్మకం కుదరకపోకే ఎదిరి పదండి.... మీ అబ్బాయితోనే చెప్పిస్తా....” అంటూ సద్రున వెనుదిరిగి—అప్పటికి బాగా కోలుకున్న సుమతికి చేయూత నిచ్చి లేపి యింట్లోకి నడిపించుకు వెళ్ళాడు.

ఇంకా వుంది-అనుకున్న సినిమా హఠాత్తుగా ముగిసినట్టు కాసేపు నిశ్శబ్దంగా వుండి పోయారు పెళ్ళి పెద్దలు. ధూమధామయ్య తల వంచేసాడు.

కుమారరత్నం యింత గ్రంధం నడిపాడని అతనికి నిజంగా తెలియదు.

ఇప్పుడేం చేయాలో తోచలేదు జానకి రామయ్యకు.

కొద్దిగా చురుతిళ్ళు తిన్నా, మగవాడు కాబట్టి పెళ్ళి కొడుకుని ఉపించేసి పెళ్ళి జరపడమే మంచిదని నిర్ణయించుకున్నారు. ధూమధామయ్యకూడా అట్టే బెట్టు చూపలేదు.

కిటికీలోంచి—బయట పందిరిలో జరుగుతున్న తతంగం అంతా గమనిస్తున్న రాఘవ “చీ! వ్యక్తిత్వంలేని మంద! తన్నిన కాలునే పూజించే పిరికి పందలు! కొట్టిన చేతినే వైసుండి క్రిందవరకూ నాకే అభిమాన శూన్యలు!” అని చీత్కరించుకున్నాడు.

పందిరిలో జరుగుతున్న విషయాలన్నీ ఎప్పటికప్పుడు-గదిలో ఒంటరిగా కూర్చున్న పెళ్ళి కూతురు సుచరితకు తెలుస్తూనే వున్నాయి. హడావుడిగా తల్లి లోనికి వచ్చింది. పెళ్ళి కూతురు అలంకరణలకు తుది మెరుగులు దిద్దమని అమ్మలక్కలని హెచ్చరించింది.

ముహూర్తం సమీపిస్తున్నది.

హఠాత్తుగా — ఏదో నిర్ణయానికి వచ్చినట్టు నిలుచుంది సుచరిత.

“అమ్మా; నాకే పెళ్ళివద్దు” అంది దృఢంగా.

ఒక గండం గడిచింది అనుకునే సరికి మరొకటూ? “ఏమిటే? మతిపోయిందా?” అడిగింది తల్లి అసహనంగా.

“మతి యిప్పుడే వచ్చింది.... ఒకే తప్ప చేసిన యిద్దరిలో-అక్కని ఆడిపోసుకుంటూ, అతనికి పట్టం కట్టాలని మీరు ఎలా నిర్ణయించారో నాకర్థం కావడంలేదు. నాకు జీవితాంతం పెళ్ళి కాకపోయినా ఫర్వాలేదుగాని, అక్కకి అన్యాయం చేసిన నీమడితో నా జీవితం వంచుకోలేను.”

అలంకారాలు ఒకటొకటే తీసివేస్తూ కనగదిలోనికి వెళ్ళిపోతున్న సుచరితకు దిగ్భ్రాంతిగా చూస్తూ వుండిపోయింది తల్లి! □